

УДК 37.014.5:378.014(477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.53.6>

ДОТРИМАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Алла Гоцалюк

*Київський національний університет будівництва і архітектури, архітектурний факультет,
кафедра філософії,
проспект Повітрофлотський, 31, 03037, м. Київ, Україна*

В статті розглядаються питання дотримання морально-етичних норм при формуванні ефективного освітнього середовища. Дотримання морально-етичних норм усіма учасниками освітнього процесу завжди відіграло важливу роль при формуванні освітньої політики на будь-якому етапі розвитку державності. Однак їх зміст залежав від тих чи інших факторів, які були іманентні конкретному періоду. Сучасний етап розвитку Української державності, викристалізовує особливі підходи до розуміння морально-етичних засад. Євроінтеграційний вектор активізував питання боротьби за академічну доброчесність, що ґрунтується на дотриманні морально-етичних норм.. Методологія дослідження полягає у застосуванні діалектичного, аналітичного методів з метою дослідження освітнього середовища та застосування його учасниками морально-етичних норм; функціонально-інструментальний – для окреслення ролі морально-етичних норм та етичних кодексів. Результати дослідження. Розуміння морально-етичних засад діяльності педагога є різновекторним і вказує не тільки на дотримання загальноетичних норм у професійній сфері, а й на підвищення власної практично-педагогічної компетенції, педагогічної культури та творчої самореалізації. Закріплення базових цінностей академічної доброчесності на рівні закону є важливим етапом утвердження морально-етичних засад у професійному освітньому середовищі. Без розуміння необхідності добровільного дотримання правил академічної доброчесності у відповідному освітньому середовищі ні про яку їх ефективність не може йти мова. Ефективність освітнього середовища буде доведена завдяки утвердженню високих морально-етичних стандартів в діяльності усіх учасників освітнього процесу у випадку формування та реалізації належної освітньої політики, яка ствердить суб'єктність професійної спільноти.

Ключові слова: освітнє середовище, академічна доброчесність, учасники освітнього процесу, стандарти, форма та зміст, морально-етичні засади, ефективність і якість освіти.

Вступ. Дотримання морально-етичних норм усіма учасниками освітнього процесу завжди відіграло важливу роль при формуванні освітньої політики на будь-якому етапі розвитку державності. Однак їх зміст залежав від тих чи інших факторів, які були іманентні конкретному періоду. Сучасний етап розвитку Української державності, ускладнений збройною агресією росії та цифровою трансформацією, викристалізовує особливі підходи до розуміння морально-етичних засад. Євроінтеграційний вектор активізував питання боротьби за академічну доброчесність, що ґрунтується на дотриманні морально-етичних норм. Але чи буде така боротьба ефективною? Що слід зробити, щоби освітня політика була справді направлена на панування доброчесності в освітньому середовищі та відповідно зреалізована його учасниками? Морально-етичні норми будуть не пустим звуком, а важливою складовою освітнього середовища, коли будуть підтримані у практиках його учасників. Ефективність освітнього середовища буде доведена завдяки утвердженню високих морально-етичних стандартів в діяльності як студента так і викладача, як учня так і вчителя, як аспіранта так і визнаного науковця.

Метою цієї статті є вивчення питання дотримання морально-етичних норм при формуванні ефективного освітнього середовища, оскільки саме ефективність свідчить про належну реалізацію освітньої політики у державі.

Питання дотримання морально-етичних норм в освітньому середовищі вивчали у різних аспектах багато українських та іноземних вчених. Останні праці фахівців вказують на активізацію досліджень через призму академічної доброчесності. Зокрема, відомі доробки таких вчених: І.О. Доценко, Т. В. Фінікова, М.П. Чепа та інших. Однак морально-етичні стандарти – це не тільки питання академічної доброчесності, а й інші цінності, які зокрема вказують і на дотримання загальних чеснот. Наприклад, питанням професійної етики присвячені праці: І.О. Кучинської, О.С. Пономарьова, М. Рудакевич, Проблематика ж ефективності впровадження обов'язковості закріплення відповідних морально-етичних стандартів на рівні кодексів досліджена лише фрагментарно (практика конкретних освітніх закладів). Тому, вивчення питання ефективності морально-етичних норм в освітньому середовищі є актуальним та своєчасним.

Виклад основного матеріалу. Морально-етичні норми – це ті засади культури, які склалися унаслідок історичного розвитку та панують у суспільстві, однак, які не завжди набули відповідно відображення на рівні нормативно-правових актів. Вони стають підвалинами для визначення належної та неналежної поведінки (моральної та аморальної), яка підтримується або ж засуджується суспільством. Професійна етика існує у будь-якій сфері діяльності, вона допомагає визначити специфіку поведінки та відповідальності певної професійної спільноти. Завжди до професій, які задіяні у роботі з людьми пред'являлися вимоги, які були пов'язані не тільки із їх професійними компетентностями, а й із загальними чеснотами та відповідним поведінням поза межами роботи. Тому для вчителів, викладачів та науковців завжди запроваджувалися їх підвищені стандарти.

За класифікацією В. Малахова морально-етичні цінності поділяються на: головні людські цінності, до яких більшою чи меншою мірою входять усі інші морально-етичні цінності (цінність життя, свідомості, діяльності, страждання, сили, свободи волі, передбачення, цілеспрямованість); загальні чесноти (справедливість, мудрість, сміливість, самовладання, любов до ближнього, правдивість і щирість, вірність і відданість, добро і співчуття, довіра і віра, скромність, цінність поведінки з іншими); більш приватні морально-етичні цінності (любов до найближчого, здатність дарувати іншим свої моральні й духовні надбання, цінність особистості, любов) [1, с. 14]. Чому навчає освітнє середовище, таких же і висококультурних стандартів мають дотримуватися їх представники. Однак таке розуміння є загальним, не конкретним та не сприяє формуванню зрозумілого та ефективного освітнього простору.

На думку М. Рудакевич «професійна етика – це не просто конкретизація загальноетичних норм у професійній сфері, а своєрідна форма самоорганізації моральної свідомості і відповідної професійної поведінки суб'єкта професійної діяльності. Шляхом теоретичного осмислення індивідуального і суспільного морального досвіду професійна група виробляє професійні цінності й норми, яких потрібно дотримуватися, встановлюють правила морального оцінювання рішення, дій, а також виховують (стимулюють) у собі риси характеру, необхідні для моральної діяльності» [2, с. 70].

О.С. Пономарьов зазначає, що «Моральним обов'язком справжнього викладача мають стати не тільки зростання власної практично-педагогічної компетенції, а й оволодіння педагогічною теорією, а це, у свою чергу, передбачає проведення активних педагогічних досліджень та удосконалення методики викладання своїх навчальних дисциплін, розробку необхідного навчально-методичного забезпечення, яке б сприяло підвищенню

ефективності пізнавальної діяльності студентів, а відтак – і якості їх підготовки. Для цього самі заклади освіти мають створювати дієву систему мотивації підвищення активності педагогів і забезпечувати її ефективне функціонування» [3, с. 82].

І.О. Кучинська слушно зауважує, що «у процесі формування професійно-педагогічної культури, в умовах сьогодення, особливе місце займає розв'язання суперечності між педагогічними стереотипами, дидактичними кліше та необхідністю їхнього подолання. Педагогічна культура, як сфера творчої самореалізації особистості, припускає подолання власної «педагогічності» [4, с. 63].

Р. Мертон визначив базові принципи академічної і наукової доброчесності: універсалізм, комуналізм, безкорисливість і організований скептицизм, оригінальність. Відповідно до принципів Р. Мертона наука є однією із форм суспільної свідомості, соціальним інститутом, діяльність якого спрямована на отримання нових знань і використання їх на благо суспільства [5, с. 10].

Як бачимо розуміння морально-етичних засад діяльності педагога є різновекторним і вказує не тільки на дотримання загальноетичних норм у професійній сфері, а й на підвищення власної практично-педагогічної компетенції, педагогічної культури та творчої самореалізації.

Науковці виділяють загальні фактори, які впливають на формування освітньої політики. Зокрема, до них відносять глобалізацію, європеїзацію та глокалізацію, які мають відношення до всіх сторін політичного, економічного, соціального та правового життя держави [6, с. 119]. Ці фактори відображаються і у формуванні морально-етичних настанов учасників освітнього процесу. Глобалізація освітнього середовища доводить, що науковець має продукувати свої наукові досягнення в міжнародний освітній простір завдяки фаховим та міжнародно визнаним науковим виданням. Євроінтеграційний вектор вплинув на посилення боротьби з академічною недоброчесністю в Україні, на впровадження необхідних політик доброчесності та розробку етичних кодексів. Глокалізація у свою чергу вказує на своєрідні інструменти, якими можна оперувати задля досягнення академічної доброчесності. Без поєднання комплексу факторів фактично неможливо досягнути ефективності впровадження морально-етичних норм.

Дотримання морально-етичних норм, порядності, академічної доброчесності в академічному середовищі закладів вищої освіти тісно пов'язане як з освітніми реформами, політичними та економічними змінами в країні, так і з рівнем академічної культури, дотриманням професійної етики всіма учасниками освітнього процесу [7, с. 130]. Створення нових підходів до розуміння цінностей забезпечить сталий розвиток України як окремого регіону та світу у глобальному вимірі [8, с. 18].

І.О. Доценко зауважує, що «Взаємоповага до академічних цінностей та пропагування етично-моральних норм є підґрунтям для ефективної співпраці здобувачів вищої освіти та викладачів. Академічна доброчесність, яка ґрунтується на чесності та відповідальності, сприяє забезпеченню якості підготовки здобувачів вищої освіти. Стратегічні документи та політики в галузі забезпечення якості вищої освіти, розвитку науки, мають передбачати перехід до відкритих та прозорих процедур забезпечення дотримання норм академічної доброчесності та академічної етики, що має включати моніторинг та дотримання процедур розгляду конкретних порушень, без приховування таких порушень, а також покарання практики академічної не доброчесності» [9, С. 38-39]. Адже, як би ми не хотіли застосувати міжнародні етичні стандарти, усе ж таки слід враховувати локальні особливості освітнього середовища України, і тому застосовані механізми мають бути такими, що враховують особливості відповідного професійного середовища.

В Декларації з етичних цінностей і принципів в Європейському Союзі визначено такі основні принципи академічної доброчесності: академічна етика, культура та спільнота; академічна доброчесність у процесах викладання та навчання; демократичне та етичне керівництво та управління; дослідження, що базуються на академічній доброчесності та соціальній відповідальності [10]. Цією Декларацією до основних цінностей академічної доброчесності віднесено: чесність – як нейтралізацію всіх форм обману, брехні шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки, які негативно впливають на якість отриманих академічних ступенів; довіру – як основу якісного клімату роботи всіх членів академічної спільноти, що сприяє вільному обміну ідеями, творчості та індивідуальному розвитку; справедливість – як основу законних, прозорих, передбачуваних, послідовних і об'єктивних критеріїв у викладанні, оцінці освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, наукових досліджень, кар'єрному просуванні персоналу, отриманні будь-яких нагород та відзнак; взаємну повагу – як основу свободи висловлювання та вільного обміну ідеями всіх членів академічної спільноти; відповідальність – як основу нейтралізації неправомірних дій всіх членів академічної спільноти, що дозволить забезпечити підзвітність, вільне вираження поглядів [10].

У проекті Закону України «Про академічну доброчесність» реєстраційний номер 10392 від 08.01.2024 року визначено базові цінності академічної доброчесності, до яких віднесено: чесність учасників освітнього процесу та вчених перед собою та іншими особами, закладів освіти та наукових установ перед здобувачами освіти, працівниками і партнерами; довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати отримані цими особами чесно та із дотриманням відповідних правил і стандартів; повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, зокрема вирішення проблем без компромісу із власними цінностями, цінування різноманітності думок, повага до права інтелектуальної власності інших осіб; справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності; відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності; стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до їх порушення та незалежно від наявності чи відсутності зовнішнього контролю; рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість виступити на захист академічної доброчесності в освітній, науковій (творчій) діяльності [11]. Закріплення базових цінностей академічної доброчесності на рівні закону є важливим етапом утвердження морально-етичних засад у професійному освітньому середовищі. Чи призведе таке утвердження до ефективної їх реалізації? З однієї сторони, можна сказати, що час покаже. Із іншої, можна ствердно сказати, що так. Адже разом з цими принципами у проекті передбачена система покарання за недотримання правил академічної доброчесності. Водночас без розуміння необхідності добровільного дотримання правил академічної доброчесності у відповідному освітньому середовищі ні про яку їх ефективність не може йти мова.

Стандартом позитивної практики наразі є укладення Етичних кодексів у вищих навчальних закладах. Науковці зазначають, що «Етичний кодекс – це система визначених і перевірених норм певного професійного співтовариства, яка визначає морально-етичні принципи поведінки. Етичні кодекси є нормативним засобом саморегулювання, який можна включити до змісту корпоративної соціальної відповідальності» [12, с. 43].

А.Л. Чумак стверджує: «... етичні кодекси мають являти собою інструменти розвитку професійної спільноти, а не виключно стримуючий засіб маніпуляції суспільною думкою з яскраво вираженим табууючим характером. В такому ракурсі норми добропорядної поведінки, задекларовані в кодексах, виступають як відповіді на реально-практичний досвід вирішення професійно-моральних дилем та функціонують в межах системи «питання-відповідь» [13, с. 8-9]

Наприклад, в Етичному кодексі Київського національного університету будівництва і архітектури зазначено, що «Етичний кодекс (далі – Кодекс) Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – Університет) – це система правил етичної поведінки, які добровільно зобов'язуються виконувати всі члени університетської спільноти; спосіб самоорганізації професійного співтовариства Університету, що сприяє підвищенню його статусу, престижу, професійності, якості надання освітніх послуг. Університет визнає дотримання норм етичної поведінки всіма членами університетської спільноти однією з важливих передумов успішної реалізації своєї місії – здійснення вагомого внеску в суспільний розвиток через дослідження, генерування нових знань, їх поширення та підготовку соціально відповідальних, креативних особистостей і конкурентних фахівців» [14]. Зокрема у цьому Кодексі, зазначено що «Науково-педагогічні працівники мають: визнавати, поважати і забезпечувати свободу думки і слова учасників освітнього процесу; здійснювати професійну діяльність на високому якісному рівні, підвищувати наукову кваліфікацію і викладацьку майстерність; дотримуватись педагогічної етики; дотримуватись принципів наукової етики, уникаючи плагіату, привласнення наукових ідей з неопублікованих джерел, фальсифікацій; вказувати свою належність до Університету під час опублікування результатів власних наукових досліджень та навчально-методичних робіт, виконаних у межах трудових та інших договірних відносин з Університетом; об'єктивно і справедливо оцінювати результати наукової та освітньої діяльності; утримуватись від відносин, які можуть заважати ефективному навчанню та об'єктивному оцінюванню результатів наукової та освітньої діяльності, зокрема, комерційного партнерства, відносин боржника та кредитора, непередбаченої винагороди тощо» [14].

С.Ю. Гоцалюк запитує: «Етичний кодекс – це «правила гри» або ж інструкція з техніки безпеки? Як не перетнути межу суспільної моралі? Як розвивати загальну культуру у напрямку євроінтеграційних цінностей та не забути про власну самоідентифікацію? Як формувати власні українські ментальні цінності, культурний простір? Тому, завданням професійної спільноти у сфері культури є формування культурних вподобань на основі розуміння логіки моральних міркувань, добросовісності та інших етичних критеріїв» [15, с. 33]. Водночас, Л.М. Грицаєнко слушно підкреслює, що заклади вищої освіти повинні сприяти утвердженню моральних норм та етичних цінностей, з теорії втілювати у освітню, наукову діяльність; від задекларованих норм у кодексах перейти до їх реалізації у професійній діяльності. Академічна доброчесність має стати сутністю кожної особистості, регулятором думок, слів і вчинків» [7, с. 130]. З такими міркуваннями важко не погодитися, оскільки на формування морально-етичних засад учасників освітнього процесу впливає перш за все те середовище у якому вони перебувають, тому реалізовувати відповідні етичні настанови, які закріплені в кодексах, варто на основі власних українських ментальних цінностей.

На негативні аспекти реалізації освітньої політики в Україні вказує Н. Бондаренко «У ситуації підміни критеріїв якості критеріями суто кількісними та надання пріоритетного значення другорядним факторам важко розраховувати на високий рівень ефективності та якості освіти, позаяк саме ефективність і якість опиняються на далекій периферії уваги і не входять до переліку пріоритетів освітнього процесу» [16, с. 42].

3. Самчук, на прикладі вимог щодо публікації у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science показує негативні наслідки неврахування особливостей формування освітнього середовища та завищення вимог до науковців таким: «Дехто вважає, що ситуацію спроможна врятувати публікаційна активність у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Треба визнати, що, з одного боку, рівень таких видань справді дещо вищий, проте, з іншого боку, він також не захмарний і не бездоганний. Чого варті, наприклад, комічні випадки опублікування невеличких і змістовно примітивних статей за авторства п'яти осіб, коли співавтори мають несумісні сфери наукових інтересів і до виходу друком статті кожен із них навіть не підозрював про існування інших співавторів. До такої ганьби не опускаються навіть найбільш маргінальні вітчизняні видання» [17, с. 179]. З цього прикладу видно, що навіть за формування нормативної та інституційної мережі дотримання стандартів академічної доброчесності такі вимоги не будуть дотримані, оскільки освітня політика фрагментарно підійшла до формування системи забезпечення морально-етичних норм.

Висновки. Розуміння морально-етичних засад діяльності педагога є різновекторним і вказує не тільки на дотримання загальноетичних норм у професійній сфері, а й на підвищення власної практично-педагогічної компетенції, педагогічної культури та творчої самореалізації.

Закріплення базових цінностей академічної доброчесності на рівні закону є важливим етапом утвердження морально-етичних засад у професійному освітньому середовищі. Без розуміння необхідності добровільного дотримання правил академічної доброчесності у відповідному освітньому середовищі ні про яку їх ефективність не може йти мова.

Ефективність освітнього середовища буде доведена завдяки утвердженню високих морально-етичних стандартів в діяльності усіх учасників освітнього процесу у випадку формування та реалізації належної освітньої політики, яка ствердить суб'єктність професійної спільноти.

Список використаної літератури

1. Малахов В. Етика : курс лекцій : навч. посіб. / В. Малахов. К.: Либідь, 2002. 384 с.
2. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління: монографія / М. І. Рудакевич. Тернопіль : Вид-во АСТОН, 2007. 400 с.
3. Пономарьов О.С. Морально-етичні аспекти професійної педагогічної діяльності. *Педагогічні науки*. 2003. Вип. 15. С. 78-82.
4. Кучинська І.О. Професійна культура освітянина: сучасні орієнтири та їх реалізація у вищій школі. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 32 (1-2022). Київ: Міленіум, 2022. 372 с.
5. Фініков Т. Академічна доброчесність: глобальний контекст та національна потреба. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. С. 9–36.
6. Bakalinska O., Belianevych O., Honcharenko O., Pyvovar Yu. Ukrainian educational policy on the culture of entrepreneurship in globalization, Europeanization, and glocalization. *Masyarakat, Kebudayaan dan Politik*. 2020. Vol. 33. Issue 1. P. 110–121. С. 119.
7. Грицаєнко Л.М. Академічна доброчесність в академічному середовищі закладів вищої освіти. *Scientific Journal Virtus*, March 22. Part 2. 2018. С. 126-131.

8. Гоцалюк А. А. Роль саморегулювання у формуванні інноваційної культури. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва. 2018. № 2. С. 16-20.
9. Доценко І.О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 32 (1-2022). Київ: Міленіум, 2022. С. 31-42
10. The Bucharest Declaration on Ethical Values and Principles of Higher Education in the Europe Region. URL: [https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf). (дата звернення: 10. 02.2024).
11. Проект Закону України «Про академічну доброчесність» реєстраційний номер 10392 від 08.01.2024 року URL:<https://itd.rada.gov.ua/c668668a-2feb-4823-8d47-df39ae98cd76> (дата звернення: 09. 02.2024).
12. Goncharenko E.Ethical code as a means of self-regulation of economic activity. *LEGEA ȘI VIAȚA*. 2019. Aprilie. P. 40-44.
13. Чумак А.Л. Етичні кодекси в контексті соціокультурної динаміки: автореф. ... канд. філос. наук: 09.00.07: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2007. 21 с.
14. Етичний кодекс Київського національного університету будівництва і архітектури URL: <https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D0%9A%D0%9D%D0%A3%D0%91%D0%90.pdf> (дата звернення: 05. 01.2024).
15. Гоцалюк С.Ю. Етичні кодекси у соціокультурній діяльності. Вісник *Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 4. С. 31-36.
16. Бондаренко Н. Освітнє середовище: єдність форми та змісту. *Вища освіта України*. 2023. № 48. С. 40 – 49.
17. Самчук. З. Перехрестя науково-освітніх альтернатив: монополія на прийняття рішень чи культивування компетентності? *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2022. № 28(2). С. 171–196.

OBSERVANCE OF MORAL AND ETHICAL STANDARDS IN THE FORMATION OF AN EFFECTIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Alla Hotsalyuk

*Kyiv National University of Construction and Architecture,
Faculty of Architecture, Department of Philosophy,
Povitroflotskyi Avenue, 31, 03037, Kyiv, Ukraine*

The article examines the issue of compliance with moral and ethical standards in the formation of an effective educational environment. Compliance with moral and ethical standards by all participants in the educational process has always played an important role in the formation of educational policy at any stage of the development of statehood. However, their content depended on certain factors inherent in a specific period. The modern stage of the development of Ukrainian statehood crystallizes special approaches to the understanding of moral and ethical principles. The European integration vector intensified the issue of the struggle for academic integrity, which is based on the observance of moral and ethical norms. The research methodology consists in the application of dialectical, analytical methods in order to study the educational environment and the application of moral and ethical norms by its participants; functional-instrumental – to outline the role of moral and ethical norms and ethical codes. Research results. Understanding the moral and ethical principles of a teacher's activity is multi-vector and points not only to

the observance of general ethical norms in the professional sphere, but also to the improvement of one's own practical and pedagogical competence, pedagogical culture and creative self-realization. Enshrining the basic values of academic integrity at the level of the law is an important stage in the establishment of moral and ethical principles in the professional educational environment. Without understanding the need for voluntary compliance with the rules of academic integrity in the appropriate educational environment, there can be no question of their effectiveness. The effectiveness of the educational environment will be proven thanks to the establishment of high moral and ethical standards in the activities of all participants of the educational process in the case of the formation and implementation of an appropriate educational policy, which will confirm the subjectivity of the professional community.

Key words: educational environment, academic integrity, participants in the educational process, standards, form and content, moral and ethical principles, effectiveness and quality of education.